

- ◆ Az automatizálás bevezetését előzze meg a partícipatív vezetési stílus kialakítása.

Következtetések. A századfordulóra az információs tevékenység minden szintje nagymértékben automatizálva lesz. A mikroszámítógép áthatotta a könyvtárak világát. A változás nem egyszeri aktus jelent, hanem a mindennapi élet állandó jellemzőjévé válik. A technológia azonban csak az eszközt jelenti, az ember marad továbbra is a fő tényező. A legfőbb kritériumot az információ korában a szolgál-

tatások minősége jelenti. Ennek érdekében kell a könyvtári személyzet tehetségét maximálisan mozgósítani a megfelelő módszerekkel.

/DAKSHINAMURTI, G.: Automation's effect on library personnel. = *Canadian Library Journal*, 42. köt. 6. sz. 1985. p. 343–352./

(Papp István)

Mikroszámítógépes emulátor az online keresés oktatásában

Az online keresést sok egyetemen oktatják, az ezzel kapcsolatos költségek miatt viszont nagy különbségek vannak az egyes egyetemek által nyújtott lehetőségek között. A hasonló kurzusok mindössze kétharmadában használhatnak a hallgatók terminált, s ennek az online keresési gyakorlatnak az időtartama is igen változó (6 perctől 10 óráig). Az amerikai Utah állambeli *Brigham Young Egyetemen* olyan megoldást dolgoztak ki, amely révén jelentős mértékben csökkenthetők ezek a költségek.

A Pascal nyelven írt DIALTWIG program IBM PC mikroszámítógépen a DIALOG visszakereső rendszer sok jellemzőjét tudja szimulálni. A hallgatók strukturált keresési feladatok teljesítése közben sajátítják el a számítógépes keresés alapjait, könyvtartudományi és informatikai adatbázisok felhasználásával. (Az ERIC-ből is "letöltötték" egy összefüggő adatbázisrészlet saját mikroszámítógépükre.) Az így szimulált rendszer, illetőleg kompilált adatbázis lehetőséget ad a DIALOG parancsszavainak és azok rövidített formáinak, a csonkolásnak, a pozicionális műveleteknek, a keresőkifejezések megalkotásának gyakorlására.

A DIALTWIG a könyvtárgépesítés és rendszer-elemzés oktatásában is felhasználható (adatszerkezetek létrehozása, fájlszervezés, adatbázis-kezelő rendszerek tervezése, indexek tervezése stb.). Az adatátviteli programcsomagok (Crosstalk, PC-TALK, VTERM stb.) és modemek lehetővé teszik

a keresési eredmények megőrzését mágneslemezen, ezeket később (szövegszerkesztő segítségével) ki is lehet nyomtatni. A keresés adminisztratív adatait (a hallgató neve, a használt adatbázis, a keresés időtartama stb.) a program szintén naplózza, a költségelszámolás céljából. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a DIALTWIG jól szimulálja a DIALOG rendszer legtöbb funkcióját (néhányat nem tud szimulálni, pl. rendezés, korlátozás, keresőkérdés tárolása és az online dokumentum rendelése, illetve a kapcsolódó fogalmak keresése kétszeres kiterjesztéssel, valamint a szó belsejében végzett csonkolás). Az indexfájl 80–112%-os plusz területet igényel, a figyelmen kívül hagyandó szavak listájának nagyságától függően. A lemeztár kapacitásából eredő korlát kitolható (az IBM PC/XT-nél az indexelendő alapfájl 3–4 megabájtos területre is növelhető). Az adatbázis-emulátor kiterjedt használatával jelentősen csökkent a kereskedelmi adatbázisok igénybevétele, s ez nagy megtakarítást eredményezett. Az is kiderült azonban, hogy az ekképp olcsón elsajátítható technikai készségeken túl a konkrét adatbázisok tartalmi ismeretére is nagy szükség van.

/STIRLING, K. H.: A micro-based emulator for online search services. = *Drexel Library Quarterly*, 20. köt. 4. sz. 1985. p. 87–95./

(Mándy Gábor)

Hogyan segíthet a mikroszámítógép az online katalógusok használatában?

A modern online katalógusok nagy előnye a papíron vagy mikroformátumban rendelkezésre álló bibliográfiai állományokkal (pl. cédulakatalógusokkal) szemben a sokkal hajlékonyabb parancsszerkezet.

Míg a hagyományos feltáró eszközök megkövetelik a használatól, hogy pontosan ismerje egy adott név vagy egyéb besorolási adat egységesített formáját, addig az online katalógusban az ismert elemek (csa-